

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

VI.Sensim amor sensus occupat

urn:nbn:de:bsz:31-101049

SENSIM AMOR SENSUS OCCVPAT.
VI.

PLVTARCHVS.

Amor neque nos statim neque vehementer ab initio, quem admodum ira, invadit, neque facile ingressus, decedit, quamvis alatus: sed sensim ingreditur ac molliter, manetq; diu in sensibus.

SENE.

HIPPOL.

Labitur sensim furor in medullas,
Igne furtivo populante venas,
Non habet latam data plaga frontem,
Sed vorat tectas penitus medullas.

*iNeem?

LAest ginghick inden hof, daer schreef ick op een linde,
Ick sneed' in een pompoen den naem van mijn beminde;
Het schrift was eerstmael teer, men sach daer anders niet
Als, dat het groen ghewas beschreyde mijn verdriet:
Maer als ick naderhant hier weder quam ghetreden,
Doen stontet uytghepuyt al wat ick had ghesneden;
Dies riep ick overluyt; dus gaetet mette min,
Daer komt een groote wond oock van een kleyn begin.

Sensim amor, sensus occupat.

Inscribo peponi quoties tua nomina, Phylli,
Littera, cultelli cuspide facta, latet:
Ille, licet fatuus, sortem miseratus amantis,
Plorat, & è tenero cortice gutta fluit;
Lesa cutis sensim laxo se pandit hiatu,
Jamque viatori, Phylli, legenda pates.
Exclamo: crevere nota, crevere calores.
Hei mihi! quam tacitis passibus intrat amor.

Quant il est creu, je le vois, Comment il croist je n'appercois.

Retournant au tillet, ou tu estois escrete,
Ma douce Margotton, la lettre n'est petite
Comme un peu cy devant: le passager la voit,
l'amour s'augmente hélas! sans qu'on s'en appercoit.

E

'tU'ora

DE letters diemen plach te snyden inde linden
 En zijn van eersten aen niet in het hout te vinden,
 Maer komie naderhandt ontrent den groenen bast,
 Soo blijkttet dat het schrift gheduerigh grooter wast.
 Het kint, indien het siet eens anders quade streken,
 Ontfanght in sijn ghemoet de gronden van ghebreken.
 Wat quaet is, kankert in : ghyleyt dan inde jeught,
 Gheen voncken totte lust, maer sporen totte deught.

Paulatim rima dehiscit.

Quod peponem riguo mihi crescere cernis in horto,
 Non est quod velit hunc nostra culina cibum:
 Hic ego, dum tener est, rorantia carmina sculpo;
 Et mihi cum viridi cortice crescit opus.
 Sit licet insulsus pepo nos docet: imbibat infans
 Semina nequitiae, pessima mæsis erit.
 Ille, virum facinus patrare virile videbit,
 In puero vitium, qui puerile tulit.

Cœur d'enfant, carte blanche.

VEus tu un grand escrit dans quelque tendre escorce?
 Ne taille brusquement. Il n'est besoing de force,
 Le temps l'aggrandira. le vice au cœur d'enfant
 Avec le corps devient, sans y penser, tresgrand.

PLAVT.

PLAVT. IN TRIN.

Mores mali, quasi herba irrigua, succrescunt uberrimè.

IUVENAL. SAT. 14.

Maxima debetur puero reverentia, si quid Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos.

SENECA.

Disciplina sanè mores facit & id sapit unusquisque, quod didicit.

HORAT.

Nil dictu fœdum visus, hæc limina tangat intra quæ puer est.

Vveest voor al in reden kuys,
Alser kinders zijn in huys;
VVant daer Ionckheyt is ontrent,
Dient niet dertels voorgewent.

Op het selve beelt een andere sin.

VVanneer een gheefligh quant den naem van sijn beminde
Snijt in een bol ghewas, of op een groene linde,
De schors die schijnt bedroeft, sy stort een droevigh nat
Als of haer eenigh leet door snijden had ghevat;
Maer, leser, hebt ghedult; de tijt die salt ghenesen,
En alsje weder komt dan sal het beter wesen;
Siet! al wat klouck beleyt of reden niet vermagh,
Dat wort noch evenwel verwonnen vanden dagh.

Quod non potest ratio, sanat mora.

*SI domina describat amans in cortice nomen,
Deplorat latus vulnera primo pepo;
Sed mora dat vires, & dum nova littera crescit,
Durius est multo, quam fuit ante, cutis.
Nescis, quid valeant anni, quid polleat atas;
Tempore poma rubent, tempore cessat hiems;
Quod ratio prestare nequit, durive labores,
Id vel sponte sua mox dabit ipsa dies.*

E 2

GAL.

Allenxkens , tot dat Christus een ghe-
daente in ons krijgt.

PLagh yemant in een boom by wijlen yet te snijden ,
Het kan hem dienstigh zijn , ten valt niet al besijden ;
Let hoe de saecken gaen ; eerst is de letter teer ,
Maer naer een weynigh tijts soo vint de leser meer .
Als Godt door sijnen gheest ons harten komt beschrijven ,
Men voelt het vast gheloof niet stracx aen ons bekliven ,
Maer siet het swack begint dat wort ten lesten sterck ,
Met tijt en door gedult voltreckt de gheest sijn werck .

Tenera pietatis principia.

Indimus arboribus , tenui dum cuspide , carmen ;
Vix teneram signat parva litura cutem :
Incrementa tamen , vix intellecta , videbis ,
Dum peragit tacitis passibus annus iter ,
Enthea non hederam pietas imitatur Ione ,
Ferre cui patulas nox dedit una comas :
Parva fides primò , crescit sensim , & sine sensu ,
Paulatimque sacrum spiritus implet opus .

EPHES. 4. 13.

Peu a peu , jusques a ce que croissons a la
perfection d'homme en Christ.

SI tu fais un escrit sur l'arbre , ne te haste ,
Bien qu'il te semble estroit , le temps l'escrit dilate .
Vertu n'est point d'un jour , & l'œuvre de l'esprit
En l'ame peu a peu de l'homme s'accomplit .

TENERA

Non confusè, sed ordinatè in hæc inferiora, agit Deus, nec ab uno extremo ad alterum festinè, sed sensim, progreditur. Non repentino fulgore dies terrarum tractus pervadit, sed, præmissis dubiæ lucis crepusculo, paulatim

..... Medium Sol aureus orbem Occupat, & radijs ingentibus omnia lustrat. Non statim, ex intenso frigore, in ardores Syriæ precipitatur; sed, vere ac tepentis favonij statu intermedio, paulatim ad æstivos calores deducimur. Spirituales fidelium progressus planè hujusmodi. Nunquam, è medijs peccatorum sordibus, ad statum gloriæ suos evehit Deus, sed gratiam mediam interjacet. Vix ullus, ex vita insigni scelere contaminata, subito in vitam christiano nomine dignam immediatè erigitur. Pictura, inquit ille, capit primo ab umbris & lineis, deinde monochromata, mox accessit lumen una cum colorum varietate, donec ad summam artificij pervenit admirationem. Idem de homine christiano jure quis dixerit. Ne igitur animo destituitur pia mens, si lento, dummodo continuo, gradu ad vitæ renovationem, effertur. Omne incrementum, etiam latens, credenti salutare est.

God gaet niet onschickelijcken, maer met order te werck in alle dese nederighe dinghen, niet schielicken van het eene uyerste tot het andere vervallende, maer door middelweghen allenkens, en als by trappen, van 'teene tot het ander gaende.

*Den doncker van den swarten nacht
Wert niet terstont tot licht ggebracht,
Den dagheraet en morghe-stont
Verthoont voor eerst haer rooden mont;
Dan rijst de Son, des werelts oogh,
En klimt allengskens meer om hoogh;
Tot dat ten lesten het ghesicht
Onschemert, door haer crachtich licht.*

Het gaet met den gheestelijcken voortganck vande godtsalighe ten naesten by mede alsoo. God en plach niemant uyt den stanck der sonden, regelrecht tot heerlijkheyt te verheffen, maer sijn genade als middelaer, tusschen beyde te stellen. Selden werter yemant uyt een gantsch rau en roeckeloos levè, op eè sprongh overgheset in een ghesette en christelijcke sedicheyt. De godsalicheyt en verthoont haer van sonden aen niet in hare volmaecktheyde, maer wert door daghelijckfchen aenwas allengskens tot haer volkomentheyt opghetoghen. Een verflaghen herte en heeft daerom den moet niet verloren te gheven, om sijn lanxamen voortganck inde godtsalicheyt, soo die maer staech en geduerich en zy. Alderley aenwas (oock den ghenen die ons onghevoelijcken aenkomt, en diemen eergwaer wort gheschiet te zijn, als te gheschieden) ghedi, een christelijck ghemoet ter salicheyt.

2. CORINT. 3. 3.

Epistola est is Christi scripta non atramento, sed spiritu Dei vivi: non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis.

PSEALM. 29. 15.

Le juste s'avancera comme la palme & craistra comme le cedre du liban, estant planté en la maison de l'eternel, &c.

E 3

REPETE.